

UZASADNIENIE

I. Potrzeba i cel wydania rozporządzenia.

Projektowane rozporządzenie stanowi realizację upoważnienia zawartego w art. 8 ust. 4 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym (Dz. U. z 2021 r. poz. 272, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, zgodnie z którym minister właściwy do spraw gospodarki określa, w drodze rozporządzenia, warunki techniczne dozoru technicznego w zakresie projektowania urządzeń technicznych, materiałów i elementów stosowanych do wytwarzania, naprawy lub modernizacji urządzeń technicznych, wytwarzania urządzeń technicznych, eksploatacji urządzeń technicznych oraz naprawy i modernizacji urządzeń technicznych.

Zgodnie z § 1 pkt 1 lit. j rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu (Dz. U. poz. 1468) do urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu – w grupie urządzeń ciśnieniowych – należą rurociągi przesyłowe, w części stanowiącej urządzenia techniczne w rozumieniu przepisów o dozorcze technicznym, do materiałów niebezpiecznych o właściwościach trujących, żrących i palnych pod nadciśnieniem wyższym niż 0,5 bara i średnicy nominalnej większej niż DN 25, wyprodukowane lub przebudowane po dniu 16 lipca 2002 r., przeznaczone do:

- a) gazów sprężonych, gazów skroplonych, gazów rozpuszczonych pod nadciśnieniem, par oraz tych cieczy, dla których nadciśnienie pary przy najwyższej dopuszczalnej temperaturze jest wyższe niż 0,5 bara,
  - b) cieczy, których nadciśnienie pary przy najwyższej dopuszczalnej temperaturze jest niższe niż 0,5 bara i iloczyn nadciśnienia dopuszczalnego cieczy i średnicy nominalnej rurociągu DN jest większy niż 2000 barów,
- zwane dalej „rurociągami przesyłowymi”.

Celem projektowanego rozporządzenia jest określenie warunków technicznych dozoru technicznego, w zakresie projektowania rurociągów przesyłowych, materiałów i elementów stosowanych do wytwarzania, naprawy lub modernizacji rurociągów przesyłowych, wytwarzania, eksploatacji oraz naprawy i modernizacji rurociągów przesyłowych.

II. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana.

Rurociągi przesyłowe stanowią rodzaj urządzeń technicznych zakwalifikowanych, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu, do urządzeń technicznych, które powinny mieć ustalone przez ministra właściwego do spraw gospodarki warunki techniczne.

Obecnie w krajowym porządku prawnym nie funkcjonują przepisy określające szczegółowe warunki techniczne dozoru technicznego w zakresie rurociągów przesyłowych wydane na podstawie przepisów ustawy. Rozporządzenie takie od początku obowiązywania ustawy, czyli od 1 stycznia 2001 r., nigdy nie zostało wydane. Niemniej nie znaczy to, że urządzenia takie nie mają ustalanych warunków technicznych dozoru technicznego. Aktualnie warunki techniczne dotyczące rurociągów przesyłowych są uzgadnianie z organem właściwej jednostki dozoru technicznego na podstawie art. 8 ust. 6 ustawy. Organ właściwej jednostki dozoru technicznego uzgadnia z eksploatującym warunki techniczne rurociągów przesyłowych, po stwierdzeniu, że warunki te spełniają wymagania, o których mowa w art. 6 ustawy, czyli że są projektowane, wytwarzane, naprawiane lub modernizowane oraz eksploatowane zgodnie z ich przeznaczeniem, w sposób zapewniający bezpieczeństwo ich eksploatacji – zgodnie z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi. Obowiązujący obecnie przepis art. 8 ust. 6 ustawy pozwala na indywidualne uzgadnianie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie różnych urządzeń technicznych, w tym rurociągów przesyłowych, w przypadku gdy takie warunki nie zostały określone na podstawie art. 8 ust. 4 ustawy. Zapewnienie bezpiecznej eksploatacji takich urządzeń jest obowiązkiem państwa realizowanym przez powierzenie wykonywania dozoru nad nimi niezależnym, wykwalifikowanym podmiotom, jakimi są jednostki dozoru technicznego. Sprawują one dozór nad stwarzającymi niebezpieczeństwo urządzeniami w sposób kompleksowy, od etapu projektowania do zakończenia eksploatacji, czego nie zapewniają inne organy powołane do sprawowania kontroli w ograniczonym zakresie.

Rurociągi przesyłowe, w części stanowiącej urządzenia techniczne w rozumieniu przepisów o dozorcze technicznym, do materiałów niebezpiecznych o właściwościach trujących, żrących i palnych pod nadciśnieniem wyższym niż 0,5 bara i średnicy nominalnej większej niż DN 25, wyprodukowane lub przebudowane po dniu 16 lipca 2002 r., przeznaczone do gazów sprężonych, gazów skroplonych, gazów rozpuszczonych pod nadciśnieniem, par oraz tych cieczy, dla których nadciśnienie pary przy najwyższej dopuszczalnej temperaturze jest wyższe

niż 0,5 bara, a także przeznaczone do cieczy, których nadciśnienie pary przy najwyższej dopuszczalnej temperaturze jest niższe niż 0,5 bara i iloczyn nadciśnienia dopuszczalnego cieczy i średnicy nominalnej rurociągu DN jest większy niż 2000 barów, zwanych dalej „rurociągami przesyłowymi – są ostatnią tak dużą grupą urządzeń technicznych, dla których po dniu 1 stycznia 2001 r. nie powstało dedykowane rozporządzenie w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego. Wydanie tego rozporządzenia pozwoli na uproszczenie procedur administracyjnych (ujęcie wszystkich wymogów (warunków) objęcia danego urządzenia dozorem technicznym) oraz usprawni współpracę pomiędzy organami właściwych jednostek dozoru technicznego i podmiotami eksploatującymi te urządzenia techniczne w zakresie wykonywania działalności gospodarczej.

III. Różnica pomiędzy dotychczasowym, a projektowanym stanem prawnym.

Dotychczas warunki techniczne dla przedmiotowych urządzeń technicznych są każdorazowo uzgadniane przez każdy podmiot (branżę) indywidualnie z organem właściwej jednostki dozoru technicznego na podstawie przepisów ustawy o dozorcze technicznym. Zatem zawarte w projekcie rozporządzenia wytyczne, terminy, wymagania dotyczące obliczeń, instrukcje techniczne do sposobu postępowania itp., dotyczące każdego etapu wytwarzania rurociągu począwszy od projektowania poprzez jego eksploatację, nie stworzy nowych obowiązków dla adresatów rozporządzenia. Obowiązek i rodzaj urządzeń podlegających pod dozór techniczny wynika bowiem z przepisów ustawy o dozorcze technicznym oraz z przepisów ww. rozporządzenia Rady Ministrów. Po wejściu w życie projektowanego rozporządzenia dla przedmiotowych urządzeń zostaną określone jedynie ujęte w „jednym miejscu” – w formie aktu prawnego powszechnie obowiązującego - warunki techniczne. Projekt rozporządzenia nie zmienia i nie doprecyzowuje zatem podległości pod dozór techniczny rurociągów przesyłowych wg medium, które w tych rurociągach jest przesyłane. Rodzaje urządzeń technicznych wraz z rodzajem przesyłanego medium oraz z parametrami technicznymi i ich podleganie dozorowi technicznemu określa **wyłącznie** rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu.

Po wydaniu przedmiotowego rozporządzenia zmieni się jedynie to, że dotychczas ustalane indywidualnie na wniosek warunki techniczne będą wynikały z rozporządzenia – aktu wykonawczego powszechnie obowiązującego, bez konieczności wnioskowania o ich ustalenie z organami jednostek dozoru technicznego. Dzięki temu zaczną obowiązywać przepisy

dotyczące warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie rurociągów przesyłowych jednolite dla wszystkich eksploatujących, co pozwoli stworzyć możliwie najbardziej kompleksowe i spójne uwarunkowania i podejście właściwych organów jednostek dozoru technicznego. Przyczyni się to również do uproszczenia i skrócenia procesu uzgadniania ponieważ eksploatujący nie będą musieli każdorazowo występować o wydanie „indywidulanie” warunków technicznych na określone czynności.

Ponieważ projektowane rozporządzenie nie może określać zasad dozoru technicznego i obowiązków z niego wynikających (jest to wyłącznie materia ustawowa), to wydanie rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakie powinny spełniać rurociągi przesyłowe, nie stwarza żadnego zagrożenia tym podmiotom, które do tej pory nie realizowały obowiązku prawnego podlegania pod dozór techniczny w zakresie wytwarzanych i eksploatowanych rurociągów przesyłowych. Zgłaszane zatem, podczas konsultacji publicznych, wnioski niektórych podmiotów branży gazowniczej, że rozporządzenie wprowadzi nowe obowiązki (w tym pociągające za sobą nowe koszty) jest nieuzasadnione.

IV. Uzasadnienie wprowadzanych przepisów.

W rozdziale 1 (§ 1 - § 3) wskazano zakres przedmiotowy projektowanego rozporządzenia oraz zamieszczono objaśnienia definicji używanych w rozporządzeniu.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że tytuł rozporządzenia w pierwszej wersji przekazanej do uzgodnień, opiniowania i konsultacji w określeniu: „o właściwościach trujących, żrących i palnych” zawierał spójnik „i”, adekwatnie do określenia jakim posłużono się w ww. rozporządzeniu w sprawie rodzajów urządzeń technicznych. W wyniku uzgodnień spójnik ten zastąpiono spójnikiem „lub”. Związane jest to z praktycznym i faktycznym występowaniem cech danego medium przesyłanego przez rurociągi przesyłowe. W dotychczasowej praktyce dozоровej zapis ten interpretowany jest zawsze jako alternatywa łączna. Klasyfikacja substancji wg rozporządzenia WE 1278/2008 CLP w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin jest również dokumentem ulegającym modyfikacjom i różnie klasyfikowane są tam te same substancje na przestrzeni lat.

Ponieważ kwestia ta wzbudziła wątpliwości części branży gazowniczej biorącej udział w konsultacjach publicznych należy w tym miejscu wyjaśnić i uzasadnić tę zmianę. Od początku obowiązywania rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu nie budziło wątpliwości, że użyta w 2002 r. technika legislacyjna towarzysząca powstawaniu tego rozporządzenia nie miała na celu wyeliminowania z przesyłu w rurociągach substancji tylko

o jednej właściwości. Zgodnie z § 1 pkt 1 lit. j rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu w zakresie rurociągów przesyłowych cechy przesyłanego medium określono wg następującego zapisu: „(...)do materiałów niebezpiecznych o właściwościach trujących, żrących i palnych pod nadciśnieniem wyższym (...)”. Należy zauważyć, że w ciągu 20 lat obowiązywania przepisów ww. rozporządzenia zapisu tego nie interpretowano w sposób wskazujący, że każde przesyłane w rurociągach medium musi spełniać jednocześnie te trzy cechy łącznie. Należy podnieść, że rurociągi przesyłowe służą do transportowania materiałów niebezpiecznych o właściwościach trujących, żrących lub palnych, a właściwości transportowanego materiału wynikają z klasyfikacji materiałów niebezpiecznych i są to:

1. gazy – np. gaz ziemny, wodór, chlor, amoniak
2. ciecze – np. kwasy, zasady, produkty ropopochodne- benzyna, ropa, produkty chemiczne – rozpuszczalniki

Błędem jest założenie i nie taki był cel zapisu legislacyjnego sprzed 20 lat, aby każde przesyłane ww. medium musiało być jednocześnie żrące i trujące i palne.

Zastosowanie natomiast spójnika „i” w brzmieniu literalnym mogłoby oznaczać konieczność wystąpienia łącznie dwóch, a nawet trzech właściwości fizyko-chemicznych przesyłanego medium. W związku z powyższym przy zastosowaniu spójnika „i” określone w niniejszym rozporządzeniu warunki nie miałyby zastosowania do medium o właściwościach tylko żrących lub tylko trujących lub tylko palnych. A wiadomym jest, że rozporządzenie ma zastosowanie i do takich materiałów, które charakteryzują się tylko jedną z tych właściwości. Analogicznie należało postąpić w stosunku zamiany tego spójnika w przepisie dotyczącym zakresu przedmiotowego rozporządzenia (§ 2 ust. 1) w odniesieniu do rurociągu przesyłowego.

Ostateczne rozstrzygnięcie legislacyjne możliwości takiego uporządkowania i właściwego użycia spójników „lub” albo „i” rozstrzygną służby prawne RCL na etapie komisji prawniczej.

§ 2 – Ust. 1. W przepisie tym określono zakres przedmiotowy stosowania przepisów. Rurociągi przesyłowe mogą być nad- i pod- ziemne, mogą być stalowe i z tworzyw sztucznych, ale spełniają tą samą funkcję. W projekcie rozporządzenia celowo nie określano tych typów, ponieważ dla branży i osób stosujących przepisy o dozorze technicznym jest to oczywiste. Ponadto jeśli pojawi się jeszcze inne rozwiązanie techniczne, to takie podejście nie będzie wtedy blokować i ograniczać, np. sposobów wytwarzania i posadowienia

rurociągów. Z projektowanego § 1 wynika natomiast jasno, że przepisy rozporządzenia mają zastosowanie tylko i wyłącznie do rurociągów przesyłowych określonych § 1 pkt 1 lit. j rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu.

W ust. 2 wskazano na wyłączenie stosowania przepisów rozporządzenia, które wprowadzone zostało do projektu w wyniku analizy stanowiska branży gazowniczej. Jest ono konieczne ponieważ związane jest ze specyfiką tego rodzaju gazociągu, przejawiającą się w jego indywidualnym, zazwyczaj jednostkowym charakterze, uwzględniającym specyficzne, swoiste warunki techniczne zastosowane przy jego projektowaniu, wytwarzaniu, a także eksploatacji.

W przypadku takiego rodzaju rurociągów przesyłowych zastosowanie będzie miał więc art. 8 ust. 6 ustawy, zgodnie z którym jeżeli dla urządzenia technicznego nie ma określonych warunków technicznych dozoru technicznego (a te będą wyłączone tym rozporządzeniem), warunki te są uzgadniane z organem właściwej jednostki dozoru technicznego.

Wskazać należy, że podobne rozwiązanie zastosowano w innym akcie prawnym – ze zbliżonych względów gazociągi podmorskie wyłączone są – na podstawie § 1 ust. 2 – z obowiązującego rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. poz. 640).

Poniżej również zawarto uzasadnienie do niektórych definicji zawartych w projekcie:

W wersji rozporządzenia udostępnionej w ramach uzgodnień, opiniowania i konsultacji publicznych w okresie IX-XI 2021 r. w pkt 1 tego paragrafu znajdowała się definicja rurociągu przesyłowego. W wyniku dodatkowych konsultacji publicznych zrezygnowano z definiowania rurociągu w tym miejscu – doprecyzowano natomiast zakres przedmiotowy rozporządzenia w § 2 ust. 1.

§ 3 pkt 4 – przepis uwzględnia dotychczasową praktykę. Nie zawsze na etapie rozruchu możliwe jest osiągnięcie roboczych parametrów pracy, stąd takie rozwiązanie. Przepis ma być elastyczny, żeby nie blokować rozruchu dla operatorów, żeby inwestycje mogłyby być oddawane do eksploatacji. Ustalenie stałej, w odniesieniu do MOP, wartości ciśnienia rozruchu w rozporządzeniu może doprowadzić do zakłóceń w procesie inwestycyjnym nie mając żadnego, z technicznego punktu widzenia, uzasadnienia. Wszystkie czynności kontrolne (badania) na tym etapie zostały zakończone i potwierdzają wytrzymałość, szczelność i prawidłowość montażu całego układu. Uruchomienie to sprawdzenie funkcjonalności

robotycznej rurociągu wraz ze wszystkimi elementami, a dokładna wartość ciśnienia rozruchu jest uzależniona od aktualnych możliwości systemu przesyłu gazu i każdorazowo, na etapie przygotowania projektu rozruchu, jest ustalana z Operatorem Sieci oraz Krajową Dyspozycją Gazu.

§ 3 pkt 7 – standaryzowane branżowe rozwiązania techniczne dotyczą takich urządzeń technicznych, których specyfikacja techniczna jest powtarzalna w zakresie parametrów, materiałów, technologii, funkcji itp., która już została uzgodniona wcześniej przez dozór techniczny w zakresie dokumentacji i dopuszczona do stosowania w niezmiennych specyfikacjach. Standaryzowane branżowe rozwiązania techniczne należy rozumieć, jako uproszczoną dokumentację techniczną opartą na specyfikacji technicznej (polskiej normie, normie europejskiej, normie branżowej), zawierającą standardowe rozwiązanie np.: przyłącza do budynku instalacji gazowej, opierające się na powtarzalnej technologii wytworzenia, np. zgrzewania PE według powtarzalnych parametrów, standardowego doboru materiałów do wykonania np. przyłącza (rury, kształtki), czy standardowego usytuowania w gruncie (najczęściej zawiera rysunek, zestaw materiałów, opis technologii wytwarzania i zastosowane parametry np. prąd zgrzewania, czas).

Standardowe rozwiązanie może być więc jednorazowo uzgodnione przez wykonawcę z organem jednostki dozoru technicznego (w przypadku braku zmiany ww. parametrów uzgodnienie będzie bezterminowe) i będzie stosowane bez konieczności dodatkowych uzgodnień. Operator rurociągów przesyłowych - gazociągów również będzie mógł uzgodnić takie rozwiązanie i przekazywać je do wykonawców do realizacji bez konieczności dodatkowych uzgodnień.

§ 3 pkt 10 – chodzi o to, aby przebudowywany odcinek (przebudowa dotyczy wyłącznie rurociągów „starych”, czyli wybudowanych przed 16 lipca 2002 r.) tworzył funkcjonalną część rurociągu przesyłowego między armaturą zaporową np. między zespołem zaporowo-upustowym, który można w sposób skuteczny i logiczny z technicznego punktu widzenia objąć dozorem technicznym.

§ 3 pkt 11-15 – definicje dopisane w wyniku uwzględnienia uwag i dodatkowych uzgodnień z Ministrem Infrastruktury i Transportowym Dozorem Technicznym. Celem wprowadzenia tych definicji, znanych branży, jest jednak ułatwienie i ujednoczenie interpretacji przepisów rozporządzenia.

Przepisy rozdziału 2 (§ 4 - § 13) określają szczegółowe warunki w zakresie projektowania rurociągów przesyłowych oraz ich elementów. Zgodnie z § 4 rurociągi przesyłowe oraz ich

elementy projektuje się w sposób zapewniający bezpieczeństwo ich eksploatacji, w przewidywanym okresie i w warunkach możliwych do przewidzenia, biorąc pod uwagę wszystkie zagadnienia techniczne, środowiskowe i bezpieczeństwa oraz przyjmując środki i rozwiązania techniczne odpowiednie do warunków pracy, zabudowy i lokalizacji rurociągu przesyłowego. Projektowanie według przepisów rozporządzenia gwarantuje jednolity standard techniczny z uwzględnieniem wszystkich przepisów związanych (ustawy, rozporządzenia, dyrektywy, normy). Wskazanie projektantom katalogu dokumentów wymaganych przez UDT/TDT/WDT reguluje i porządkuje obszar współpracy między projektującym i uzgadniającym. Kolejne przepisy rozdziału wskazują warunki techniczne jakie powinny spełniać rurociągi przesyłowe m.in. w zakresie projektowanego osprzętu ciśnieniowego, w tym zabezpieczającego, połączeń, powłok ochronnych, czy wyposażenia rurociągu przesyłowego.

§ 6 – przepis wskazujący na konieczność określenia współczynnika projektowego. Przy pomocy współczynnika projektowego obliczamy dopuszczalne naprężenia obwodowe rurociągu stalowego wywołane maksymalnym ciśnieniem roboczym.

Klasa lokalizacji zależy od infrastruktury mieszkaniowej czyli gęstości zaludnienia. I klasa lokalizacji (największe zaludnienie) współczynnik projektowy = 0,4, III klasa (najmniejsze zaludnienie) współczynnik projektowy = 0,72.

Na etapie projektowania projektant będzie mógł zastosować – dopuszczone przepisami, inne rozwiązania niż określone w ust. 1.

§ 9 - na uwagę zasługuje również fakt, że w uzasadnionych przypadkach tj. gdy wymaga tego konstrukcja trójnika, bądź specyfikacja wykonania trójnika, w nakładkach wzmacniających naziemne trójniki stalowe spawane wykonuje się, otwory kontrolne, przeznaczone do sprawdzenia szczelności złącza spawanego pod nakładką.

§ 13 ust. 1 wskazuje, co ma zawierać dokumentacja techniczna i w jakiej formie może być złożona, również elektronicznej. Natomiast ust. 3 mówi o tym, w jakich przypadkach organ właściwej jednostki dozoru technicznego może zażądać uzupełnienia dokumentacji określonej w ust. 1 i odnosi się on do następujących sytuacji:

– dotyczyć będzie rurociągów wybudowanych przed 16 lipca 2002 r. – przebudowywanych, w przypadku konieczności sprawdzenia stanu technicznego rurociągów przesyłowych nie będących pod dozorem a współpracujących z odcinkiem rurociągu przebudowanego lub w przypadku przyjęcia pod dozór odcinka dłuższego niż przebudowany z powodów technicznych i funkcjonalnych (eksploatacyjnych).

– dotyczyć będzie przyjęcia pod dozór rurociągu przesyłowego wybudowanego po 16 lipca 2002 r. i nie zgłoszonego do dozoru technicznego (brak uzgodnienia dokumentacji na etapie projektowania, brak dozoru na etapie wytwarzania i eksploatacji).

Rozdział 3 (§ 14 – § 20) projektowanego rozporządzenia zawiera warunki techniczne, jakie muszą spełniać materiały i elementy przeznaczone do wytwarzania, naprawy lub modernizacji rurociągu przesyłowego. Przepisy precyzują, że materiały i elementy powinny być wykonane zgodnie z wymaganiami określonymi w uzgodnionych specyfikacjach technicznych, dostarczone wraz z dokumentami kontroli oraz oznakowane w sposób zapewniający ich identyfikację i przyporządkowanie do dokumentu kontroli.

Rozwiązania zawarte w § 16 – § 18 mają na celu zabezpieczenie materiałów i elementów przeznaczonych do wytwarzania, naprawy lub modernizacji rurociągu przesyłowego przed niekorzystnym wpływem czynników zewnętrznych oraz przed ich ewentualnym uszkodzeniem. Przedstawione w rozdziale, obowiązujące wszystkich uczestników procesu kluczowe wymagania, mają na celu zachowanie należytej jakości wykorzystywanych materiałów do wytwarzania, naprawy i modernizacji, co ma bezpośredni wpływ na bezpieczną eksploatację rurociągów przesyłowych.

Rozdział 4 (§ 21 – § 46) ustanawia warunki techniczne dla inwestora i innych osób wytwarzających, czy wykonujących rurociągi przesyłowe. Właściwie przeprowadzony proces wytwarzania jest bardzo istotny z punktu widzenia bezpiecznej i długookresowej eksploatacji budowanego rurociągu przesyłowego. Przedstawione wymagania przyczyniają się do uporządkowania i uregulowania warunków na etapie wytwarzania w oparciu o przepisy i dobrą praktykę inżynierską. Zawarte w rozdziale przepisy przewidują wymagania dla złączy spajanych i technologii ich wykonania, a także metod badań złączy.

Warunki techniczne wykonania i parametry dla złączy, zgodnie z § 29 rozporządzenia, muszą być na bieżąco dokumentowane, w szczególności w zakresie kwalifikacji personelu wykonującego spajanie, stosowania uzgodnionych instrukcji technologicznych spajania, zapewnienia identyfikacji materiałów podstawowych i dodatkowych oraz urządzeń i stanowisk do spajania oraz wykonania badań nieniszczących złączy, a w szczególnych przypadkach badań niszczących. Przepisy rozdziału wskazują również kryteria i wymogi jakie należy spełnić przed zakryciem rurociągu przesyłowego pod gruntem (roboty zanikające) oraz wymogi dotyczące sprawdzania materiałów i elementów zastosowanych do wytwarzania

rurociągu przesyłowego oraz badań technicznych sprawdzających, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy.

W § 33 wskazano, jakie czynności należy wykonać przed zakryciem rurociągu przesyłowego. I tak w pkt 1 – 3 celowo nie sprecyzowano, kto ma dokonać tych czynności, ponieważ jednostki dozoru technicznego nie biorą udziału we wszystkich czynnościach na etapie wytwarzania rurociągu. Np. kontrolę powłoki wykonuje inwestor, czy wykonawca, jednostka dozoru technicznego nie musi być wówczas obecna. Dlatego wskazuje się jedynie na konieczność kontroli na tym etapie, podkreślając ważność tego elementu ze względu na duży wpływ prawidłowych i szczelnych powłok ochronnych na funkcjonowanie ochrony katodowej rurociągu.

Integralną częścią dokumentacji jest uzgodniony plan badań i kontroli, w którym to właśnie planie uwzględnione są te czynności. Zgodnie z planem kontroli i badań, niektórzy inwestorzy zastrzegają uczestnictwo jednostki dozoru technicznego w procesie badania powłok. Natomiast co do zasady są to działania przynależne kontroli jakości. Zdarza się również, że w przypadku wątpliwości badania są zlecane jednostce dozoru technicznego.

Zakrycie rurociągu jest możliwe po wykonaniu wszystkich czynności wymienionych w planie badań i kontroli oraz po odpowiednim wpisie (i zatwierdzeniu) do dziennika budowy. Należy podkreślić, że czynności opisywane powyżej (decyzja o zakryciu rurociągu) odbywają się na podstawie obowiązków i czynności wynikających przepisów prawa budowlanego i dotyczą kierownictwa budowy oraz inspektora nadzoru, powołanego zgodnie z tymi przepisami, które wskazują obowiązki wymienionych stanowisk.

W § 34 i § 35 szczegółowo określone zostały czynności dozoru technicznego na etapie wytwarzania i po wytworzeniu rurociągu przesyłowego.

§ 35 wskazuje jakie dokumenty, świadectwa, oświadczenia wytwarzający powinien złożyć po zakończeniu wytwarzania rurociągu przesyłowego. Należy podkreślić, że we wstępie do wyliczenia celowo użyto wyrazu "w szczególności", ponieważ z założenia nie da się określić np. precyzyjnego katalogu wykazu świadectw (pkt 1) i tego, co taki wykaz powinien zawierać (starsze świadectwa zawierają np. takie dane, jak imię i nazwisko, czasami zdjęcie, nowe natomiast to głównie oznaczenia numeryczne). Podobnie sytuacja ma się z danymi o których mowa w pkt 4 (dane dotyczące dziennika), jak i w pkt 3 (wykaz protokołów kontroli). Jeżeli chodzi o dane z punktu 4 to mogą to być np. takie informacje, jak numer spawacza czyli indywidualne oznaczenie numeryczne/literowo numeryczne lub indywidualna „cecha” spawacza w postaci stalowego stempla. Natomiast w zakresie danych z punktu 6, to w wykazie protokołów kontroli mogą być zawarte, m.in. takie informacje, jak imię

i nazwisko pracownika biorącego udział w procesie technologicznym oraz imiona i nazwiska osób zatwierdzających /kontrolujących.

Obowiązek wskazywania ww. danych i informacji i ich przetwarzanie przez organy jednostek dozoru technicznego realizowany jest w interesie publicznym na podstawie art. 6 ust 1 lit e rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych (RODO), tj. jest niezbędny do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym przez właściwe jednostki dozoru technicznego. Ma to zapewnić bezpieczną eksploatację danego rurociągu, a także zapewnić społeczeństwu bezpieczeństwo publiczne przy eksploatacji urządzeń technicznych, które mogą stwarzać zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz mienia i środowiska wskutek rozprężenia cieczy lub gazów znajdujących się pod ciśnieniem różnym od atmosferycznego.

Wskazywane na podstawie § 35 informacje będą służyły inspektorom jdt i eksploatującemu do weryfikacji i kontroli w przypadku awarii, napraw, modernizacji, przebudowy, jako odzwierciedlenie stanu projektowego i początkowego urządzenia technicznego. Należy podkreślić, że eksploatacja rurociągów trwa ok. 50 lat, a niektóre urządzenia przekroczyły już 60 lat eksploatacji i dostęp do dokumentacji określającej rozwiązania materiałowo – konstrukcyjne są decydujące w przypadku wykonywania czynności wymienionych powyżej.

Przekazywane dokumenty, wykazy i inne, o których mowa w § 35 będą klasyfikowane, kwalifikowane oraz brakowane według jednolitego rzeczowego wykazu akt, określonego w porozumieniu z Naczelnym Dyrektorem Archiwów Państwowych, na podstawie przepisów ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.

W § 36 przewiduje się obowiązek poddania każdego rurociągu przesyłowego próbom wytrzymałości i szczelności wraz z wymogami dotyczącymi instrukcji technologicznej próby oraz warunki rozruchu rurociągu przesyłowego.

W § 37 pkt 2 w odniesieniu do „technicznie uzasadnionego przypadku” chodzi, np. o takie sytuacje, jak awaria w czasie wykonywania próby ciśnieniowej albo np. przyjęcie pod dozór rurociągów przesyłowych wyprodukowanych przed 16 lipca 2002 r.

Przepisy rozdziału 5 (§ 45 – § 50) określają szczegółowe warunki w zakresie eksploatacji rurociągu przesyłowego.

W § 45 wskazano, że przed przystąpieniem do eksploatacji należy zgłosić pisemnie urządzenie do właściwej jednostki dozoru technicznego, w celu uzyskania decyzji

zezwalającej na eksploatację. Wydanie tej decyzji powinny poprzedzić czynności, o których mowa w art. 14 ustawy, czyli organ „przeprowadza badania i wykonuje czynności sprawdzające, o których mowa w art. 13 ust. 1, oraz: 1) sprawdza kompletność i prawidłowość przedłożonej dokumentacji; 2) dokonuje badania urządzenia poprzez sprawdzenie zgodności wykonania tego urządzenia z dokumentacją i warunkami technicznymi dozoru technicznego, a także stanu urządzenia, jego wyposażenia i oznakowań; 3) przeprowadza próby techniczne przed uruchomieniem urządzenia oraz w warunkach pracy w zakresie ustalonym w warunkach technicznych dozoru technicznego dla poszczególnych rodzajów urządzeń; 4) przeprowadza badanie specjalne ustalone w dokumentacji projektowej urządzenia lub, w technicznie uzasadnionych przypadkach, na żądanie organu właściwej jednostki dozoru technicznego. 3. W technicznie uzasadnionych przypadkach część badań urządzenia technicznego, o których mowa w ust. 2 pkt 2 – 4, może być przeprowadzona u wytwarzającego urządzenie. Wyniki tych badań oraz stan techniczny urządzenia określa się w protokole badania; wyniki te mogą być uwzględniane przy badaniu urządzenia u eksploatującego, poprzedzającym wydanie decyzji zezwalającej na eksploatację urządzenia.”

Zgodnie z § 47 rozporządzenia eksploatację rurociągu przesyłowego prowadzi się w oparciu o instrukcję eksploatacji rurociągu przesyłowego uzgodnioną z organem właściwej jednostki dozoru technicznego (UDT/TDT/WDT). W przypadku stosowania standaryzowanego branżowego rozwiązania technicznego eksploatację rurociągu przesyłowego prowadzi się w oparciu o ten dokument, który obejmuje również instrukcję eksploatacji rurociągu przesyłowego. W § 47 zostały zawarte wymagania odnoszące się do instrukcji eksploatacji rurociągu przesyłowego. Ten podstawowy dokument szczegółowo określa wszystkie aspekty techniczne i logistyczne związane z eksploatacją rurociągu przez cały okres jego funkcjonowania. W dokumencie znajdują się m.in. wymagania Bezpieczeństwa i Higieny Pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska. Szczegółowo opisane są czynności związane z uruchomieniem i zatrzymaniem przesyłu, warunki pracy niebezpiecznej, postępowanie w przypadku awarii lub niebezpiecznego uszkodzenia. Opisano czynności serwisowe, konserwacyjne oraz zakres i procedury przeprowadzanych badań i pomiarów. Warunek dokładnego przestrzegania instrukcji eksploatacji uzgodnionej z UDT/TDT/WDT jest istotnym elementem bezpiecznego funkcjonowania rurociągu przesyłowego dla osób, mienia i środowiska.

Należy zwrócić uwagę, że brzmienie przepisu § 47 ust. 2 pkt 4 nie narusza rozporządzenia RODO, ponieważ wskazywanie „stanowisk służbowych” nie powinno dotyczyć i zawierać

danych osobowych osób pełniących dane funkcje w organizacji. Natomiast we wstępie do wyliczenia w tym przepisie (ust. 2), wyraz „w szczególności” został użyty celowo, ponieważ z założenia nie da się precyzyjnie określić wszystkich detali takiej instrukcji eksploatacji danego rurociągu przesyłowego, który może być wytworzony z różnych materiałów i wypełniony różnym medium.

W § 48 wskazano na rodzaje badań dla dozoru pełnego i ograniczonego, zgodnie z art. 13 ustawy.

W § 49 rozporządzenie wprowadza możliwość opracowania przez eksploatującego Programu Zarządzania Integralnością. Jest to dokument, w którym poprzez identyfikację zagrożeń związanych z poszczególnymi systemami rurociągów przesyłowych wykonuje się analizę ryzyka systemów rurociągów przesyłowych. Celem dokumentu jest wykorzystanie wspólnych doświadczeń eksploatującego i dozoru do uzyskania akceptowalnego poziomu bezpieczeństwa technicznego systemów eksploatowanych w długim okresie czasu.

Rozdział 6 (§ 51 – § 55) projektowanego rozporządzenia zawiera warunki techniczne w zakresie naprawy i modernizacji rurociągów przesyłowych. Celem jest zapewnienie bezpiecznego funkcjonowania rurociągów przesyłowych także w przypadku konieczności wykonania naprawy lub modernizacji. Istotne jest, aby były zachowane wszystkie uzgodnione warunki dotyczące zakresu naprawy, użytych materiałów, technologii i badań, a w przypadku modernizacji muszą być dotrzymane wymagania jak dla nowobudowanych rurociągów. Prawidłowa i zgodna z ustalonymi warunkami technicznymi naprawa lub modernizacja gwarantuje dalszą bezpieczną eksploatację rurociągu przesyłowego.

Rozdział 7 (§ 56 – § 57) – przepis przejściowy i wejście życie. Co do zasady przepisy projektowanego rozporządzenia, zgodnie z rozporządzeniem rodzajowym, dotyczą rurociągów przesyłowych, których proces inwestycyjny rozpoczął się po dniu 16 lipca 2002 r. Z uwagi na brak przepisów wykonawczych, w przypadku wszczęcia procedury ustalania warunków technicznych dozoru technicznego dla rurociągów przesyłowych na podstawie art. 8 ust. 6 ustawy lub w przypadku dokonania innych czynności zmierzających do ustalenia warunków dozoru technicznego rozpoczętych, a nie zakończonych do dnia wejścia w życie rozporządzenia, czynności te dokonywane w sposób dotychczasowy.

V. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne.

Projekt wywoła pozytywne skutki społeczne i gospodarcze wobec zwiększenia stopnia bezpieczeństwa publicznego. Projekt poprzez wykonanie delegacji ustawowej z art. 8 ust. 4 ustawy w zakresie rurociągów przesyłowych zaliczonych do urządzeń technicznych podlegających pod dozór techniczny na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu, wywoła pozytywne skutki prawne.

Pod względem skutków finansowych projekt przedmiotowego rozporządzenia nie wprowadza zmian w stosunku do obecnego stanu.

VI. Wpływ na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt rozporządzenia będzie miał wpływ na funkcjonowanie mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorstw. Nie spowoduje to jednak zwiększenia kosztów eksploatacji urządzeń technicznych – rurociągów przesyłowych objętych projektowanymi przepisami, rozporządzenie nie reguluje i nie zmienia bowiem przepisów dotyczących opłat za czynności dozoru technicznego. Rozwiązania przyjęte w projekcie zostały wypracowane z branżami na podstawie ogólnych przepisów ustawy i odzwierciedlają dotychczasową praktykę.

VII. Udostępnienie projektu w BIP RCL.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz na podstawie § 52 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) projekt rozporządzenia, z chwilą przekazania do uzgodnień, opiniowania i konsultacji publicznych został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny” oraz na platformie gov.pl.

VIII. Oświadczenie o zgodności projektu rozporządzenia z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej. Projekt rozporządzenia nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

IX. Podleganie notyfikacji.

Projekt rozporządzenia podlega notyfikacji w trybie określonym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

X. Wejście w życie.

Rozporządzenia wejdzie w życie po upływie 36 miesięcy od dnia ogłoszenia. Wydłużenie terminu względem wersji rozporządzenia udostępnionej w ramach uzgodnień, opiniowania i konsultacji publicznych w okresie IX-XI 2021 r. (było 12 miesięcy) spowodowane jest wcześniej zgłaszanymi postulatami branży gazowniczej i nową sytuacją geopolityczną związaną z wojną w Ukrainie (możliwe wysokie i zmienne ceny surowca oraz niepewność podmiotów rynkowych). Branże te postulują o długi okres *vacatio legis*, który pozwoli na opracowanie wewnętrznych procedur i dostosowanie organizacyjne wewnątrz przedsiębiorstw w zakresie warunków zawartych w projekcie rozporządzenia i nowej sytuacji na rynku gazu. Jednocześnie do czasu wejścia w życie przepisów rozporządzenie zastosowanie będą miały dotychczasowe procedury wynikające z obecnego stosowania przepisów ustawy o dozorcze technicznym i ustalania indywidualnie warunków dozoru technicznego dla rurociągów przesyłowych (art. 8 ust. 6 ustawy).